ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1449 — 100 ՓԱՐԱ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒԼԻՍ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	900	400	200	Ղրշ.
...հս	900	500	250	»
...մ.	100	60	30	Ֆր.
...	...	6	3	Տօլր

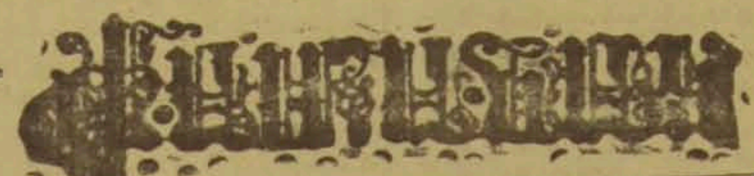
Թիւնէլին կից, Պիլլաւր փողոց Էսկի Փօսթա խան թիւ 11 ՂԱԼԱԹԻԱ—Կ. ՊՈԼԻՍ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆԸ

ژوغوورتی جاین ـ ژامانانق غزته‌سی ادارہ‌خانه‌سی درسعادت غلطه تونل اتصالنده بللور سوقاق اسکی پوسته خان

Joghovourti Tzayn—Jamanak
Quotidien Arménien
A côté du Tunel Rue Billour
Eski Posta Han No. 11
Galata Constantinople

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ Բէյօղլու 462 — TÉLÉPHONE Péra 462 — تلفون نومروسی بك اوغلی ٤٦٢

ԺԶ. ՏԱՐԻ — Հիմնադիր «Ժամանակ»ի ՄԻՍԱՔ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ (ՔԱՍԻՄ) — ԹԻՒ 4729

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՐՔ

ԷՋ	Բ.	Գ.	Դ.
	40	25	15 Ղրուշ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԹՐՔԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ

Ամէն պատասխանատուութիւն Թուրքերուն վրայ կը ձգեն

ԼՕԶԱՆ ԲԱԼԱՍ, 2.— Ըսմէթ փաշա ծանուցագիր մը յանձնեց, յիշեցնելով խոստումը, զոր հելլէնական դրամանիշներու խնդրին կարգադրութեան պահուն Դաշնակիցները ըրին, Թուրքերուն նմանական զիջումներ տալու և կօրօններու ու պարպումի խնդիրները արագօրէն լուծելու մասին։ Ծանուցագիրը Դաշնակիցներուն վրայ կը ձգէ հաշտութեան կնքումին յապաղման պատասխանատուութիւնը։

Դաշնակիցները կը յայտարարեն թէ Թուրք պատուիրակութեան ծանուցագիրը նպատակաւոր է, թէ բանակցութիւններու երկարելուն պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ Թուրքերուն վրայ, որոնք մերժեցին մենաշնորհներուն խնդիրը քննել այստեղ, հակառակ երկրորդ Խորհրդաժողովին առաջ հաստատուած պայմանագրութեան, որ կ'ըսէր թէ մենաշնորհներու խնդիրը պիտի քննուէր Լօզանի մէջ։

Դաշնակիցները կը յայտարարեն նաև թէ իրենք Թուրքիոյ հանդէպ ո և է յանձնառութիւն ըրած չեն հելլէնական դրամանիշներու խնդրին կարգադրութեան առթիւ, թէ բաղձաթիւ զիջումներ ըրին, ջնջելով գրամական ծախքերու յանձնել վճարումները, թէ պարզապէս հաւասարք տուին որ խնդիրները արդարութեամբ պիտի քննեն։

Պատուիրակները երբեք չեն ընդունած ո և է բանաձև կօրօններու խնդրին համար։ Թուրքերը առաջարկեցին բանաձև մը, որ մերժուեցաւ առանց վիճաբանութեան։ Եթէ կօրօններու խնդիրը չքննուեցաւ Յունիս 23ին, պատճառը այն է որ Դաշնակիցները իրենց կառավարութիւններուն դիմեցին և թէ ստացուած հրահանգները հասած չեն տակաւին։

Տպաւորութիւնը յոռի է։ Իտալական և անտեսական քօմիթէները վաղը պիտի գումարուին։ Հաւանական է որ Դաշնակիցները պատասխանեն Թրքական ծանուցագրին։ (Ս.)

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

Նաւաքական ծանուցագիր կը պատրաստեն

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԵՆ

Տէյլի Թէլէկրաֆի դիւանագիտական թղթակիցը կը գրէ.

Ֆրանս. դեսպանը երէկ արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ այցելեց Մարքիզ Քըրզընի։ Այցելութեան նպատակն էր Լօզանի Խորհրդաժողովին երկարաձգումը ու Թուրքերուն տրուելիք հաւաքական ծանուցագիրը։ Կը տեղեկացուի թէ երեք պետութիւնները ներկայիս նոր նախագիծ մը վաւերացուցած են։ Ֆրանս. տեսակէտը կատարելապէս կը համերաշխի անգլիականին հետ՝ բոլոր խնդիրներուն, եւ մասնաւորապար մենաշնորհներու խնդրին մէջ։

Թուրքիոյ հանդէպ Յունաստանի խաղաղասիրական տրամադրութիւններուն մասին շատ կը խօսուի դիւանագիտական շրջանակներու մէջ։ Աթէնքի կողմէ Մէլէթիոս Պատրիարքին վրայ կատարուած ճնշումը, որպէս զի հրաժարի իր պաշտօնէն, ուրիշ մէկ ապացոյցն է Յունաստանի նոր քաղաքականութեան, որ կ'ամնհատացնէ զօր. Թանկալոսի և Թրակիոյ ուրիշ հելլէն հրամանատարներու հպարտութիւնը։

Հելլէնները կը պահանջեն որ յայտարարութիւն մը տրուի

ԱԹԷՆՔ, 3 (Թա.).—Եթէ երբեք ընդհանուր հաշտութիւնը անկարելի դառնայ, ու Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ անջատ հաշտութիւնը գծուարութեան մատնուի, Յունաստան յայտարարութիւն մը պիտի պահանջէ ի մասին Յունաստանի մինչեւ հիմա ձեռք բերած իրաւունքներուն, ու ատկէ խնդիրներու համար ալ աջակցութիւն։

Դաշնակիցներու միջեւ նոր անհամաձայնութիւն

ԴԱՐՁԵԱԼ ՅԵՏԱՁԳՈՒՄ

Էքլէռի մասնաւոր թղթակիցը կը գրէ. «Դաշտանի քաղաքականութեան կասակիցները կրնան ուրախանալ։ Լօզանի մէջ կիրարկուած միջոցները խիստ խորհրդաւոր են։

Դաշնակից պատուիրակները առացան իրենց համապատասխան կառավարութիւններէն ստացուած պատասխանները, ու այս առտու, ժամը 11.30ին, որ դիւանագէտներու համար աշխատութեան սկսելու առաջին ժամն է, պատուիրակութեանց պետերը իրենց նմանական մասնագէտներուն մասնակցութեամբ ժողով մը գումարեցին Լոնտոնի, Բարիզի և Հռոմի հրահանգները հաղորդելու համար։ Կ'երեւի թէ անոնք կատարեալ համաձայնութեան յանգեցան։ Այս պատճառով, վիճաբանութեանց ընթացքին՝ համաձայնութիւնը դիւրութեամբ ձեռք բերուեցաւ։ Տակաւին այնչափ չէ սակայն թէ անոնք ի՞նչ ձեւով համաձայնեցան, և ի՞նչ ձեւով պիտի ներկայացնեն իրենց վերջնական որոշումները Թուրք պատուիրակութեան։ Ոմանք կ'ըսեն թէ մասնաւոր նիստի մը ընթացքին, որու Ըսմէթ փաշա եւ պիտի հրաւիրուի, անոնք Ըսմէթ փաշայի պիտի հաղորդեն իրենց վերջնական տեսակէտները։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ հաւաքական ծանուցագիր մը պիտի յանձնեն ամէն պարագայի մէջ. այլեւս կասկած չկայ որ խիստ մօտ ատենէն Թուրք պատուիրակները վճռական որոշում մը տալու հարկին առջև պիտի գտնուին։

Հետեւաբար Լօզանի երկրորդ Խորհրդաժողովին փակումը կարելի է օրերու խնդիր միայն նկատել։ Եւ սակայն վերջին պահուն փոփոխում մը եղաւ թէ միջամտութեան եղանակին մասին Դաշնակիցներուն միջեւ տարակարծութիւն առաջ եկած է։ Պատուիրակութիւնները կրկին իրենց կառավարութեանց դիմած են. արդեօք նոր յետաձգո՞ւմ մը տեղի պիտի ունենայ...»

Անգլօ-Ֆրանս. բանակցութիւնները

ԼՈՆՏՈՆ, 3 (Անգլ. անբեղ).— Դարմանումներու խնդրին առթիւ անգլիական հարցումներուն Մ. Բուանքարէի կողմէ տրուելիք պատասխանը Լոնտոն կ'սպասուի։ Թէև Մր. Պոլտուինի գրաւոր պատասխանի մը կ'ըսպասէ, սակայն այդ տեսակ պահանջում մը չէ եղած։ Ֆրանս. և անգլ. շրջանակներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ դիւանագիտական սովորական յարաբերութեանց առթին անգլ. նամակի մը պէտք է գրաւոր պատասխան տրուի։ Ժամանակէ մը ի վեր, Լոնտոնի ֆրանս. դեսպանը բերանացի բացատրութիւններ կուտար դրամանումներու և Ռուրի գրաւման մասին Ֆրանսայի ունեցած տեսակէտներուն շուրջ։

Երէկ իրիկուն պաշտօնապէս անգլ. արտաքին գործոց Նախարարութեան հաղորդուեցաւ թէ անգլ. ծանուցագրին Ֆրանսայի տուած պատասխանը դէպի Լոնտոն ճամբայ հանուած է։

Անգլիա եւ Պաղեստինի հոգատարութիւնը

ԼՈՆՏՈՆ, 2.— Պատասխանելով Խորհրդարանին մէջ ուղղուած հարցումի մը թէ ի՞նչ են կառավարութեան մտադրութիւնները բնակիչներու քաղաքացիական և կրօնական իրաւունքներու պաշտպանութեան համար, գաղթային Նախարարի խորհրդական Մր. Օրմզպի յայտարարեց թէ բնականաբար կառավարութեան մտադրութիւնն էր Պաղեստինի մէջ պահպանել բոլոր բնակիչներու քաղաքացիական և կրօնային իրաւունքները՝ երբեք հոգատար պետութիւն, և համաձայն հոգատարութեան պայմաններուն։ Կառավարութիւնը պաշտօն առանձնած է դիւրացնել Պաղեստինի մէջ Հրէական Տան մը զարգացումը։

Իբր հոգատար Սրբազան Տեղեաց (պաշտօն մը որ յանձնուած է Ազգերու Ընկերակցութեան կողմէ), անգլ. կառավարութեան և Պաղեստինի անգլ. վ րչութեան նպատակն է Պաղեստինի մէջ բոլոր ցեղի հաւատացեալներուն զարգացումին աշխատիլ և թոյլ չտալ որ անոնցմէ մէկը միւսին վրայ իշխէ։ Ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով, ան յայտարարեց թէ կառավարութիւնը Պալֆուրի յայտարարութեան պիտի յարի։ (Թ.Հ.Ռ.)

Պոյքոթը Ջուիցերիոյ դէմ

ՄՕՍԿՈՒԱ, 2.— Ուքրանիա և Անդրկովկաս եւս միացան Զուիցերիոյ դէմ յայտարարուած տնտեսական պոյքօթին։ (Ի. Գ.)

Օրուան Նիւթեր

«ՓՔԻՆ ՏԿԱՐ...»

Վիրգիլիոսի մէկ կիսատողը կայ՝ Telum imbelle sine ictu..., որ կը նշանակէ «Փքին տկար ու անազդեցիկ...»։

Ասիկա գործածուած է այն նետին համար, զոր ծերունի Պրիամ ուղղեց Պիւռոսի։

Գրականութեան մէջ այս բացատրութեան դիմում կ'ըլլայ, երբ կ'ուզուի խօսիլ տկար յարձակումի մը վրայ։

Ճիշդ տեղն է, ուրեմն, Վիրգիլիոսի այդ կիսատողը յիշելու այն յարձակումին առթիւ, զոր կ'ուզեմ ընել հայ գրականութեան ուսուցիչի մը դէմ։

Որքան ալ ջանք ընեմ ուժգնութիւն տալու այդ յարձակումին, անիկա դարձեալ պիտի մնայ փքին տկար ու անազդեցիկ...։

Այդ ուսուցիչին աշակերտներէն մէկը, որ այս տարուան շրջանաւարտներուն մէջ կը գտնուի, քննիչներուն կողմէ իրեն ուղղուած հարցումի մը պատասխանած է գրաւոր կերպով։

Եւ ահաւասիկ հարցումը.

«Ո՞վ է Պետրոս Դուրեան»։

Ահաւասիկ պատասխանը.

«Պետրոս Դուրեան հայ... եկեղեցական մըն է(·), որ Պատրիարք(·'·) եղած, Երուսաղէմ գացած (·'·'·) եւ անցեալ տարի մեռա՜ծ է (·'·'·)...»։

Չկարծուի թէ բամբս կատակ մըն է։

Անոնք որ կը կասկածին, կրնան քննիչ յանձնաժողովին դիմել ու այդ գրաւոր պատասխանը պահանջելով կարդալ ու համոզուիլ։

Եւ արդէն մարդուն վրայ ախորժա՞կ կը մնայ կատակ ընելու, երբ խորհի թէ մեր ամէնէն ժողովրդական բանաստեղծին կենսագրութիւնը ընող այդ պարոնը մէկն է նախակրթարանի այս տարուան ընթացաւարտներէն, որոնց վրայ ա՜յնքան յոյսեր հիմնած ենք։

Եթէ հարցուէր թէ ո՞վ է Խաչատուր Միսաքեան, կամ Պատուելի Տէրոյենց, ընթացաւարտը թերեւս մեղադրելի չըլլար սա պատասխանը տուած ըլլալուն համար.

«—Պ. Րաֆֆի՞ն, այդ ձեր բսած գրագէտներուն մասին սաստիկ տեղեկութիւն մը առնելու համար կրնաք դիմել Պ. Յ. Մրմրեանին»։

Նոյն իսկ պիտի չսքանչէի եթէ մեր քննադատ բարեկամին՝ Օշականի մասին եղած հարցումի մը պատասխանէր.

«Օշական հայ... «խասապ» մըն է, որ խազի միս կը ծախէ»։

Մինչեւ իսկ հաճոյք պիտի զգայի եթէ բանաստեղծ Խաչանեանին ո՛վ ըլլալուն մասին հարցման մը պատասխանելով, Պ. ընթացաւարտը ըսէր.

«Խաչանեան «սազճի» մըն է, որ «լազ հավասի» կը զարնէր Մըքի՛ն դարու մէջ...»։

Բայց երեւակայեցէք անգամ մը թէ նախակրթարանի ընթացաւարտ մը կը կարծէ որ Պետրոս Դուրեան Պատրիա՛րք մըն է, որ անցած տարի մեռա՛ծ է...։

Չէի ուզեր որ այս պարոնին գրականութեան ուսուցիչը եղած ըլլար Գեղարուեստի Հայր Արսէն Ղազիկեանը, որովհետեւ անիկա, իր աշակերտին այս հայկանխա՜կան պատասխանը լսելուն պէս, շատ շատ պիտի ըսէր.

— Խե՜ղճ պզտիկ։

Այլ ես կը փափաքէի որ այդ ընթացաւարտը աշակերտած ըլլար Պ. Խուռդ Արմէնի, որ մեր ամենէն զմայլելի բանաստեղծին մասին անոր կենսագրական ծանօթութեան տեղեկանալուն պէս, պիտի զարհուրէ՜ր, ձեռքերը առատ զանգուր մազերուն մէջ պիտի խորամխէր անոնց ըմբոստացումը զսպելու համար ու պիտի պոռար.

«—Միջին դարերու ամէնէն արհաւրալից ու գեհենային, ամէնէն զահանդեցուցիչ ու վայրագ ու գազանային խուսանգումները այնճան պիտի չսոսկացնէին զիս, պա՛րոն, որքան ձեր այդ խօսքերը մեր գրականութեան մեծագոյն փառքը կազմող բանաստեղծին մասին։ Անհարկու ճիւաղ մը, անանուն ցուցանք մը, հրէ՜շ մըն էք դուք, պա՛րոն...»։

Եւ լա՛ւ պիտի ըլլար որ այսպէս բսուէր, որովհետեւ աշակերտը, սարսափի մատնուելով, անմիջապէս գրատուն մը պիտի վազէր, ծախու առնելու համար «Պետրոս Դուրեանի կենսագրութիւնը», զոր պատրաստած է Տ. Հմայեակ քհ. Էքսէրճեան։

ՀԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆ

Նոր միջադէպ մը խորհրդաժողովին մէջ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ ՉՈՒԶԵՑԻՆ ԸՆԴՈՒՆԻԼ ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱՅԻ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

ԼՕԶԱՆ ԲԱԼԱՍ, 2 (Ա.).— Ըսմէթ փաշա ծանուցագիր մը տալով Դաշնակիցներուն, գանգատած է Խորհրդաժողովի ձգձգման մասին։ Ֆրանսացիները չեն ընդունիր այդ ծանուցագրին բովանդակութիւնը և Ըսմէթ փաշայի բողոքը, յայտարարելով թէ Խորհրդաժողովը կը ձգձգուի անոր համար որ Ըսմէթ փաշա հրահանգ ուզած է մենաշնորհներու խնդրի մասին։ Ըսմէթ փաշա Դաշնակից պատուիրակներուն այցելելով, բերանացի կրկնած է ծանուցագրին բովանդակութիւնը, ու պահանջած է որ պատասխանը փութացնեն։ Դաշնակից պատուիրակները կը վիճաբանին այդ ծանուցագրին տրուելիք պատասխանին վրայ։

Բոլորովին սուտ են ֆրանսական թերթերու այն լուրերը թէ Պոլիս չպիտի պարպուի մինչեւ որ Թուրքերը չվաւերացնեն փոխատուութեանց պայմանագրութիւնները ու կօրօններու խնդիրը վճռական կերպով չլուծուի պահանջատէրերուն հետ։ Նոյնպէս սուտ է այն լուրը թէ այդ խնդիրները պիտի անջատուին դաշնագրէն։ Կ'ըսուի թէ Անգլիացիները մեզի նպաստաւոր առաջարկ մը պիտի ընեն վաղը, մասնաւոր նիստի մը մէջ։

Անգլիա եւ Գերմանիա

ԼՈՆՏՈՆ, 2. (Անգլ. անբեղ պաշտօնական).—Կէսօրէն յետոյ Խորհրդարանին մէջ անգլ. վարչապետին հրաւէր ուղղուեցաւ, գերման ծանուցագրին տրուած պատասխան մը դրկելու կարելիութեան մասին յայտարարութիւններ ընելու համար։ Հարցաքննութիւնը ի վեր կը հանէ թէ այս պատասխանը ծանրակշիռ հանգամանք մը կը ներկայացնէ՝ տրուած ըլլալով մանաւանդ որ Գերմանիոյ տնտեսական կացութիւնը երթալով կը վատթարանայ։ Մր. Պոլտուին յայտարարեց թէ այդ մասին ո և է պատասխան չէր կրնար տալ։ Կառավարութիւնը, աւելցուց ան, ի նկատի կ'առնէ կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքը, և իր կարելին կ'ընէ գործերը քալեցնելու համար։

«ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆ»ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆԸ ✻ 113 ✻

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՌՃԻՐՆԵՐ ՕԴԻՆ ՄԷՋ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԹՇՆԱՄԻՈՐԴԻ ՄԸ — ՁԳՆԱԺԱՄԻՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ - ՍԻՐՈՅ ԹԵՒԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.— ԿԱՅԾԵՐ... ՅԵՏՈՅ ԼՈՅՍ

— Ո՛հ, բսաւ Տիկ. Տիւպրէօյլ, ան սքանչելի վարմունք մը ունեցաւ. ան ներեց քեզի... ան երբեք չուզեց քննել թէ ինչու համար այսպէս յանկարծակի եւ կ'առնէիք ձեր խօսքը...

— Ան արցունքոտ աչքերով մեկնեցաւ, միշտ քեզ սիրելով և քեզի հանդէպ իր վստահութիւնը ու սէրը պահելով... ան հրեշտակ մըն է...

— Մի յուզուի՛ք Պ. Ժան... յուզումը ձեզի համար լաւ չէ... Ձեր վստահութիւնը մի կորսնցնէք անպայման պիտի ամուսնանաք Օր. Սիմոյի հետ, տեսէք ըսողը ես եմ... ես ալ, բնականաբար պիտի ամուսնանամ Ժիւսթինիս հետ, և ամէն մարդ գոհ ու երջանիկ պիտի ըլլայ... ատկէ չորս օր ունինք Հօֆէրի ամուսնութիւնը արգիլելու համար... և չորս օրը մեզի շատ իսկ է...

Եթէ կ'ուզէք, այդ միջոցներուն մասին ձեզի հետ խորհրդակցութիւն մը կը կատարենք...

— Այո՛, ըսաւ Ժան, նախ քան սէրս ու վրէժս, պարտականութիւն մը ունիմ կատարելիք...

— Նպատակդ հասկցայ Ժան, իրաւունք ունիս... ամէն բանէ առաջ պէտք է եղբայրդ իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատես...

— Այո՛ մայրի՛կ...

— Ասիկա գրեթէ կատարուած գործ մըն է... մենք Ժիւսթինին հետ փոքրիկ «կարգադրութիւն» մը ըրինք, որմէ անշուշտ դուք ալ գոհ պիտի մնաք՝ երբ ձեզի պատմեմ...

ԳԼՈՒԽ Ի.— ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ԿԸ ՄՏԱՀՈԳՈՒԻՆ

Այդ իրիկունը Լըլուի բնակարանին մէջ, Սօֆիա հայելիին առջև կեցած գոհունակութեամբ իր ընկերոջ կը նայէր, որ հագուելու վրայ էր...

Սօֆիա, նեղ հագուստ մը հագած էր և մեծ գոհունակութիւն մը կ'զգար ինքզինքը հայելիին մէջ դիտելով։

— Հագուստը մարդս որքա՛ն չիք կը ցուցնէ, կ'ըսէր ան ինքնիրեն, ոակէ զատ մարդ նոր հագուստ հագնելով աղնուական հոգի կ'առնէ կարծես...

Լըլու ևս նոր հագուստներ հագած էր։

— Ո՛հ, ըսաւ Սօֆիա, սքանչելի վայլեց քեզի սև հագուստը... բայց ան ի՞նչ է, ինչո՞ւ համար սև փողկապ դրեր ես...

— Հապա ի՞նչ պիտի ընէի... քեզի պէս ճերմակ փողկա՞պ մը դնէի...

— Ես կը կարծէի որ ճերմակ փողկապ դնել պէտք էր... վստա՞հ ես որ սև փողկապ պէտք է դնել...

Լըլու, մտահոգ, սկսաւ ճակատը շփել...

— Թշուառական սատանայ... իրաւ որ չեմ գիտեր... Սօֆիա, քու այդ անվերջանալի հարցումներովդ գլուխ կը շուարեցնես։

Ես վարժուած եմ այս տեսակ երեկոյթներու յաճախ գտնուիլ հագնիլ... բնականաբար դուն ալ ինծի պէս ես... այդ պարագային ինչո՞ւ համար խորհուրդ տալու ելեր ես։

— Ես աշխարհիկ սովորութեանց տեղեակ չեմ... ես պարտականութեան և ոստիկանութեան մարդ մըն եմ... երեկոյթները, մանաւանդ հարսանեկան երեկոյթները, բոլորովին օտար են ինծի։

— Ինծի ալ։

— Ես գաղափար մը յղացայ...։

— Զարմանալի բան մը չէ։

— Գիտեմ, սակայն մտիկ ըրէ... ես գրպանս ճերմակ փողկապ մը պիտի դնեմ, իսկ քեզի սև փողկապ մը պիտի տամ, զոր թանկագին կերպով պէտք է պահես գրպանիդ մէջ... երբ հոն հասնինք, պիտի նայինք թէ ներկաները ի՛նչ տեսակ փողկապ դրած են... եթէ ճերմակ դրած են, անմիջապէս սև փողկապս կը նետեմ և ճերմակը կ'անցընեմ, իսկ եթէ սև դրած ըլլան, այն ատեն դուն կը փոխես քու փողկապդ։

— Պաղվօ՛, ասիկա սքանչելի գաղափար մըն է։

— Սքանչելին ալ խօ՞սք է... իմ քովս այդ տեսակ գաղափար լեցուն է. գաւաթ մըն ալ խմէ Սօֆիա։

Սօֆիա հրաւէրը կրկնել չտուաւ. ան մէկ ումպով կուլ տուած էր գաւաթի մը պարունակութիւնը, զոր Լըլուի սպասուհին ներս բերած էր, միայն թէ խմելէ առաջ ան ըսաւ իր ընկերոջ.

— Կենա՛ցդ պէտ։

— Կենա՛ցդ Սօֆիա։

Երկու ոստիկանները գաւաթնին իրարու բախեցին և խմեցին։

(Շարունակելի)

Մենաշնորհները Ռուսիոյ մէջ

ՊԵՏՐՕԿՐԱՏ, 2.— Անգլիացի դրամատէրերու խմբակ մը Պետրօկրատ հասաւ՝ Մուրմանի շրջանի անտառներու շահագործման մասին Ռուսիոյ հետ բանակցութեանց սկսելու համար։ (Ի. Գ.)

Թիֆլիսի Պատրիարքին զղջումը

ՄՈՍԿՈՒԱ, 2.— Թիխոն Պատրիարքը հետեւեալ նամակը ուղղեց գերագոյն դատարանին.

«Ինծի և հօլիւի խղճիս պարտականութիւն կը համարիմ հետեւեալը յայտարարել.

«Միապետական միջավայրի մէջ մեծցած և Սովետներու թշնամիներու ազդեցութեան տակ գտնուած ըլլալով՝ դէմ տրամադրուած էի սովետական իշխանութեան դէմ։

«Ճանչնալով իմ գործած յանցանքները, կը զղջամ և գերագոյն դատարանէն կը խնդրեմ որ ինծի դէմ ձեռք առած միջոցները վերցնէ, այսինքն՝ ջնջէ ինծի դէմ հանուած ձերբակալման հրամանագիրը։

«Այսուհետև ես թշնամին չեմ սովետական իշխանութեան և վճռապէս որոշած եմ ու կը հեռանամ ներքին ու արտաքին հակայեղափոխականութիւններէ»։

Գերագոյն դատարանը երէկ նկատի առաւ Պատրիարքին այս աղերսագիրը և ջնջեց անոր դէմ արձակուած ձերբակալման հրամանը։ (Ի. Գ.)

Եղեռնափորձերը Գերմանիոյ մէջ

ՆԻՒԻՐՔՊՈՒՐԿ, 1.— Պելժիական կառախումբին մէջ պոմպայի մը պայթումին հետեւանքով, ինքնաշարժերու, երկանիւներու և թրամուէյներու երթեւեկը արգիլուեցաւ։ Միջդաշնակցային յանձնաժողովը որոնց չէր չգրաւուած հողամասերը գրաւել և սահմանագլուխը փակել գրաւեալ հողամասերու միջև։

ՔՕՊԼԷՆՑ, 2.— Երկու պոմպաներ գտնուեցան Մայանսի փապուղիին մօտ… Պոմպաներէն մէկը, միայն պայթեցաւ, … Պատժական միջոցներ ձեռք առնուեցան։ (Ս.)

Յունաստանի գաղթականները եւ լորտ Սէսիլի խոստումը

ԱԹԷՆՔ, 3 (Թղ.).— Միխալաքոպուլոս ու Քաֆանտարիս Ժընէվ հասնելով՝ Տոքթ. Նանսէնի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած են։ Լորտ Ռոպէրթ Սէսիլ խոստացած է օժանդակել գաղթականներուն համար ըստ … փոխառութեան։

Մահափորձ մը Իտալիոյ մէջ

ՆԱՊՈԼԻ, 2.— Երեսփ. Ժողովին դեր նախագահ Մ. Բէլթռամոյէ որ Յունիս 28ին մահափորձի մը հետեւանքով վիրաւորուած էր, մեռաւ։ (Թ. Հ. Ռ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ժողովրդական լուսաւորութեան աշխատաւորներու համաժողովը Երեւանի մէջ

Երեւան, 22.—Մայիս 19ին գործաւորներու ակումբին մէջ բացուեցաւ Հայաստանի լուսաւորութեան աշխատաւորներու երկրորդ համաժողովը։ Բացման ճառը արտասանեց ընկ. Պետրոսեան, որ շեշտեց առ պարագան թէ համաժողովի բացումը զուգադիպեցաւ երկու քաղաքական դէպքերու հետ — Անգլիոյ տուած ծանուցագիրը և ընկ. Վորովսքիի սպանութիւնը։ Դրամատէրերը վստահ են մեր շինարար աշխատանքը խանգարելու անհնարութեան։ Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի կողմէ խօսք առնելով ընկ. Յովհաննիսեան, ըսաւ որ համայնավար կուսակցութեան ԺԲ. համաժողովի առաջադրած գլխաւոր նպատակն էր գիւղացիութեան յարումը գործաւորներուն։ Անցնելով ուսուցիչներու և գիւղացիութեան փոխադարձ կապի խնդրին, ընկ. Յովհաննիսեան մատնանշեց որ համաժողովը պէտք է լուծէ հիմնական հարց մը — թէ ինչպէս ուսուցչական կազմը պէտք է իրագործէ իր նպատակները…

Մեղրիի գաւառին մէջ կան 2 Թրքական դպրոցներ 55 աշակերտներով։

Ալեքսանդրապոլի գաւառին մէջ կան 1 ռուսական դպրոց 35 աշակերտներով և 8 Թրքական՝ 242 աշակերտներով։

Ոռոգման աշխատանքներ

Երեւան, 24.— Անդրկովկասեան ջրարաշխական անտեսութեան վարչութիւնը իր հաւանութիւնը յայտնեց ճարտարագէտներ Աւետեանի և Մանուկարեանի ներկայացուցած և Ձիթողի 1500 տեսեագին անտառի ոռոգման ծրագրին։ Ժողովրդական գործավարներու խորհուրդի վճռով աշխատանքները ընդհատ պիտի սկսուին։ Նախահաշիւը 63,000 րուբլի է։

Գիւղատնտեսական կռանարաններ

Տփղիս, 24 Մայիս.—Տփղիսի գաւառի բոլոր շրջաններու մէջ հիմնուած են գիւղատնտեսական կառանոցներ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՍԵՆԱՆԻԿԻ Կարմիր Խաչի վարչութիւնը մեզ ուղղած կոչով մը կը հաղորդէ թէ մէկ քանի օրէն Ամերիկեան Կարմիր Խաչը կը դադրեցնէ իր գործունէութիւնը, այսինքն գաղթականներու տուած հացի նըպաստը…

ՊՈԼԻՍ

ՏՐԴԱՏ ԵՊԻՍԿ. ՊԱԼԵԱՆԻ մահը մինչև հիմա չէ հաղորդուած Պատրիարքարան։ Երուսաղէմի փոխանորդ Տ. Սմբատ Ծ. Վ. երէկ հեռագրեց Երուսաղէմի Պատրիարքին, միաբանութեան երեցագոյն անդամին մահը։ Հանգուցեալը բաւական տարիներ իբրև միաբան վարած է թարգմանի և ուրիշ տեսչական պաշտօններ։ Տրդատ եպիս. 1888ին գացած է Կեսարիա նախ իբրև առաջնորդ և մնացած է այդ գաւառին մէջ 20 տարի։

Տեղապահ Ս.ի նախագահութեան տակ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի հանգուցեալին հոգւոյն համար.

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ նիստ ընելու հրաւիրուած էր, մասնաւորապէս զբաղելու համար չափահաս որբերու խնդրով, որու մասին տեղեկութիւններ կան Աթէնքէն և Սելանիկէ։ Այս խնդիրը պէտք եղածէն աւելի կարեւորութիւն ունի, որովհետև այս կարգի խումբ մը որբեր, չկարենալով տակաւ աշխատութեան դժուարութիւններուն, կը թափառին ասդին անդին։ …

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՐՈ՞ՆՔ ՍՏՈՐԱԳՐԱԾ ԵՆ ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԱՑԱՆ ՏՐՈՒԱԾ ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թերճիմանի ըսածին նայելով, ստուգուած է որ կարգ մը տարրերու անունով, քանի մը հոգի հանրագրութիւն մը տուած են Անգլ. դեսպանատան։ Ատոնց մէջ ոչ մէկ Թուրք եւ իսլամ ու նոյն իսկ յետոյ իսլամացած անձեր չեն գտնուիր։ Պոլսոյ կուսակալը հետեւեալը յայտարարած է Թերճիմանի խմբագրին.

«Խնդիրը անկարեւոր ու սովորական բան մըն է։ Այդ հանրագրութիւնը ստորագրուած է մէկ քանի օտարականներու և փոխուած կարգ մը ընկերութեանց պետերուն կողմէ։ Հանրագրութեան տակ չի գտնուիր իր ազգ, արժանապատուութիւնը գոհող ոչ մէկ Թուրքի և իսլամի ստորագրութիւնը։ Արդէն չէր յուսացուեր որ Թուրք մը այդքան անզգամ դաւաճանութիւն մը գործէր»։ …

… ծողութիւնները աւարտած են։ Պատրիարքին պիտի ընկերանան Պատր. Փոխանորդը և ուրիշ եկեղեցականներ։ Անգլ. մարտանաւ մը տրամադրուած է Պատրիարքին՝ իր խնդրանքին վրայ, Այնորոզ երթալու համար։ Խառն Ժողովին որոշումով, Պատրիարքին մեկնումը շաբաթ կամ կիրակի օրուան յետաձգուած է։

«Ագշամ» կը գրէ թէ, շրջած զրոյցի մը համաձայն, Ըսմէթ փաշա Լօզանի մէջ Դատըգիւղի Մետրապոլիտին ի նպաստ արտայայտուած է, որովհետև անիկա երբեք իր յարաբերութիւնը չէ խզած կառավարութեան հետ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.— Իզմիրէն կը գրեն Տկյլի Մկյի.

«Ապրուստը ամիս մը առաջուընէ աւելի սուղ է։ Բանջարեղէնները շատ սուղ ըլլալուն՝ դժուարաւ կը հայթայթուին։ Ֆրանսացիները երկաթուղիները աչքէ ինկած են ու իրենց …

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

«Ժող. Ձայն»ի հաւաքածոյէ

4 ՅԼԻՍ. 1920.— Հելլէնները կը … ւեն Պալըքէսիրը.— Ան… կը մերժէ բանակցութ… ները շարունակել Քրասի… հետ.— Սէն-Ժէրմէնի դա… նագիրը վաւերացուած։

4 ՅԼԻՍ. 1921.— Դաշնակիցները ազդարարութիւն կ'ուղղեն Յունաստանի.— Գարահիսարի եւ Սպարթայի Հայերը կը գաղթեն։

4 ՅԼԻՍ. 1919.— Պրազիլիացի ծերակուտականներու դիմումը ի նպաստ Հայաստանի.— Թրքական խնդրին քննութիւնը յետաձգուած։

4 ՅԼԻՍ. 1922.— Արեւելքի խնդիրը դարձեալ կը քննուի.

ՌՈՒՍԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.— Թուրք թերթերը կ'ըսեն թէ Պօղիլ Նովիքօֆ անուն ռուս մը ձերբակալուած է, երբ ան կ'ուզէր հասկնալ թէ Պոլսոյ մէջ ի՛նչ հետապնդուած կը կատարուի քօմիւնիսթներու մասին։ Ցեխեայը ռուս սովետական ներկայացուցչութեան թարգմաններէն է։

ՏՔԹ. Ք. ՏԱՄԻԱՆԻՏԻՍ, հին և հանրածանօթ մասնագէտ, աչքի, քիթի, ականջի (կոկորդի) հիւանդութեանց, այցելութիւն կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—6 եւ օրուան միւս ժամերուն ժամադրութեամբ, իր բնակարանը Բերա Թիւնէլ փողոց թիւ 15 (Ելեքտրական ընկերութեան շէնքին քով)։ Աղքատները ձրի։ Հիւանդանոց։ 5—15

ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ

Յ. ՊԷՃԻՏԵԱՆԻ ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ԿՌՓԱՄԱՐՏԸ

Այսօր կէս օրէ վերջ Թագսիմի Սթատիոմին մէջ տեղի ունենալիք կռփամարտի հաւաքոյթին, ինչպէս նախորդ օր գրած էինք, պիտի մասնակցի նաև փետուր ծանրութեանց պզտիկ ախոյեանը։

Իր մրցակցին՝ Քազօին մասին կռփամարտի շրջանակները շատ յուսալից են։ Մրցման անուղութեան կարճ ըլլալը սակայն ո՛չ մէկ արգելք մըն է որ Յ. Պէճիտեան իր այս վտանգաւոր հակառակորդն ալ մէկ կողմ ընէ, հակառակ անոր որ վիրաւոր ականջներով բեմ պիտի ելլէ։

Կը յուսանք որ յաջորդով պիտի կրնանք իր մէկ նոր յաղթանակին լուրը տալ։

Ամերիկեան Ազգային Ֆօնին ու. թիւ կազմակերպուած այս հաւաքոյթը լոկ ամերիկեան ապաններուն, զինուորներուն և հրաւիրեալներու համար է։ Ք.

"ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ" ԽՕԹՆԱՄԵԱՅ ԻՏԱՑԻ

Ժե. Տարեշրջան

«Նոր Դպրոց»ը իր գործը կը շարունակէ նոյն շէնքին մէջ, ի Նշան Թաշ, Թէշվիգիյէ փողոց, թիւ 55, պահելով նախապատրաստական դասընթացքի բաժանումները։

Տարեթոշակներն են, ցերեկայ աշակերտաց համար, 60, 70, 80 Լ. Օ.։ Իսկ գիշերօթիկներու համար 250 Լ. Օ.։ Վերաբացում՝ Սեպտ. 10ին։

Արձանագրութեանց համար դիմել վարժարան, Յուլիս ամսոյ սկիզբէն, ուրբաթ օրերը, ժամը 10—12։

Հիմնադիր-Տնօրէնք «Նոր Դպրոց»ի
Ե. Թ. ՀԻՆՂԼԵԱՆ եւ Գ. ՄԱԼԱԹԵԱՆ
Բերա, Նշան-Թաշ 8—1

ԹՈՒՐՔԵՒՀԱՅ ԲԱՐԶՐԱՑՄԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒՆ

Միութեան յարգելի անդամներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ ընդհ. ժողովին, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ, 6 Յուլիս, առաւօտեան ժամը 10ին, Բերա, Թօքաթլեանի դիմաց, Սինէմա Բալասի սրահին մէջ։

Օրակարգ.— 1. Միութեան 6 ամսուան գործառնութեանց տեղեկագրին հաշուեկշռին քննութիւնը և վճռատութիւնը։ 2. Վարչական Խորհուրդին հրաժարման առիթով նոր վարչութեան մը ընտրութիւնը։ 3. Հիմնական կանոնագրին մէջ առաջարկուած կարգ մը փոփոխութիւններու քննութիւնը։ 3—1

… եւ Էսկիշէհիրի ժողովուրդը թըշնամութեան մատնուած է, արմանքի նուաղութեան հետեւանքով։ Կարմիր Մահիկի կողմէ սնունդեղէն ղրկուած է կարօտեալներուն։ Եօթը վակոն ալ ալիւր պիտի ղրկուի։

ՊԱՏԵՀ ԱՌԻԹ
ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՋԵՂՋԵԱԼ ԳԻՆՈՎ
ՄՏԻՑ ՏՈՄՍ
ՍԻՆԷՄԱ ՄԱԺԷՍԹԻՔ
ՏԱԽՏԱԿԷ ՄԱՐԴԸ
C. M.
4 ՅՈՒԼԻՍ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

…

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

…

ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ ՍՈՎ ԿԸ ՏԻՐԷ.— …

ԲԱՐՁՐ ԹԵՂԻԱՔԻՆ Ակադեմիան …

ՄՐՑԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԵՆ

կը խնդրենք «Ժողովուրդի Ձայնը»ի հրամանին զրկուած փոխանակագիրները (traits) երկրորդ օրինակը (duplicata) եւս փութացնել։

ԾԱՆՕԹ.—Այս կերօնը կերկնով կը ներկայացնէ սինեմայի կիշեն ուր 30ի տեղ 20 եւ 20ի տեղ 15 ղրուշ վճարելով պիտի ընդունուին։

739

ԱՆՀԵՏԱՑՈՂ ԴԷՄՔԵՐ

ՏՐԴԱՏ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ԻԲՐԵՒ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Տրդատ եպիսկ.ի մահովը կ'անհետանայ դէմք մը, որ ունեցած է որոշ դեր մը ազգային իրականութեան մէջ։

Իր անձին մէջ հոգեւորականութեան կոչումը և ընդունակութիւնը նուազ էր Նիկոմիդիոյ Ստեփաննոս Ս.էն, արտաքինով, հայրապետական տպաւորութիւնը կը թողու։ Սակայն Տրդատ եպիսկ. անգամ մը որոշում տալէ յետոյ մտնելու եկեղեցականութեան ասպարէզը, որոշում մը ըրած է իր չափահաս տարիքին մէջ, այլ եւս պահած էր այդ ասպարէզին ամբողջ շուքը և պատիւը։ Բայց իր կեանքին բնորոշ կողմը իր որոշ ուղղութիւնը և զօրաւոր անհատականութիւնն էր։ Տրդատ եպիսկ.ի բոլոր գործերուն մէջ դրոշմուած կը գտնենք իր այս յատկութիւնները։

Պէտք է խոստովանիլ, սակայն, որ եթէ իր այս նկարագիրը արգիւնքն էր իր խառնուածքին, յայտնի է թէ որոշ չափով իր վրայ ազդեցութիւն ըրած էր նաև Յարութիւն Պատրիարք, որուն ձեռքին տակ մնաց բաւական ատեն։

Յարութիւն Վեհապետեան, Պոլսոյ և Երուսաղէմի Պատրիարքներու մէջ մեծ դէմք մը, հակայ անհատականութիւն մըն էր, որ ո՛չ միայն իր մէջ մարմնաւորեց ազգային քաղաքականութիւն մը, այլ և ուղղութեան մը առաջնորդը դարձաւ։ Վեհապետեան իր ընդգրկած ազգային քաղաքականութեան մէջ օգտուելու համար երկրին պայմաններէն, ազգը չնուաստացուց, հայութեան սպասակողի դեր չտուաւ, այլ ազգը և անոր դիրքը բարձրացուց օրուան իշխանութեան աչքին։

Իր շունչով և հոգիով պատրաստուած Երուսաղէմի Միաբանութիւն մը — թէև [illegible] — հիացումով կը խօսին իրենց պետին այս բարձր արժանիքին վրայ։ Կը պատմեն թէ Յարութիւն Պատրիարք Երուսաղէմի կառավարիչին, հրամանատարին և յետոյ Պոլսոյ մէջ վեհապետին, եպարքոսին ու նախարարներու կը ներկայանար իբր իշխանաւոր մը՝ որ ազգի մը բարոյական ուժը կը ներկայացնէր և այս կերպով խոր տպաւորութիւն մը յառաջ կը բերէր անոնց վրայ։

Անշուշտ ամէնուն տրուած չէր ունենալ այդ զօրաւոր անհատականութիւնը, և հարկաւ չէին կրնար ամէնքն ալ իւրացնել այսպիսի ուղղութիւն մը, բայց Տրդատ եպիսկ. որոշ չափով եղաւ մէկը այդ ուղղութեան հետեւողներէն և Կեսարիոյ առաջնորդութեան մէջ գործեց իր անհատականութեան ոյժով եւ պէտք է ըսել թէ արդիւնաւոր եղաւ։

Կեսարիոյ մէջ առաջնորդը խաղալիք մը չէ ո՛չ կառավարական շրջանակներուն, ոչ օրուան վարիչներուն և ո՛չ անպատասխանատու մարդոց ձեռք։ Որոշ կամք մը եւ որոշ քաղաքականութիւն մը կը ներկայացնէր ան և աւելի ուրիշներ ենթակայ էին իրեն, քան թէ ինք ուրիշներու։

Առաջնորդը պատրաստուած անձ մըն էր, ոչ մէկ ազդեցութեան տա[illegible] տեղի տալով։ Իր գտնուած երկրին լեզուին և պայմաններուն գիտակցութիւնը ունէր և իրապէս ժողովուրդին առաջնորդն էր։

Գործերը շատ ձախող ուղղութիւն մը առին՝ երբ լոկ գրական կրթութեամբ և աստուածաբանական պաշարով հոգեւորականներ հասան և գրաւեցին գաւառները։ Դերերը փոխուեցան այլեւս, ժողովուրդը դարձաւ իրենց առաջնորդը, քան թէ իրենք եղան ժողովուրդին առաջնորդը։

Այդ Թուականներուն Կեսարիոյ մէջ ալ խմորումներ պակաս չէին և Համիտեան սարսափը պահ մը տարածուեցաւ Կեսարիոյ վրայ ալ, սակայն աղէտը անցաւ գնաց ժողովուրդին գլխուն վրայէն, որովհետև առաջնորդը իր անձով և իր ժողովուրդով առանձին քաղաքականութիւն մը կը մարմնաւորէր։

Տրդատ եպսկ.ի կեանքին գլխաւոր գիծերէն մէկը իր անհատականութիւնն էր։ Իր կեանքին երկրորդ ցայտուն կէտը, շատ չափաւոր զարգացում մը հետ ուսման՝ և կրթութեան իր ունեցած անչափ սէրն էր։ Ս. Կարապետի վարժարանը, որ գաւառի երկրորդական բարձրագոյն հաստատութիւնը եղաւ, կարելի է ըսել Սանասարեանի տարեկիցը, Տրդատ եպսկ. երեւան բերաւ իր նախաձեռնութեամբ և պահեց իր անհատական ջանքերով։ Ու ո՛չ միայն վարժարանը հիմնեց, այլ և անոր ուղղութեան մէջ ալ իր որոշ դերը ունեցաւ։ Իր ցոյց տուած արդիւնքն էր պատճառ, որ Կեսարիոյ զաւակ հանգուցեալ Մկրտիչ [illegible] և ուրիշ մէկ քանիներ այնքան կարեւոր աջակիցներ եղան իրեն վարժարանի հիմնարկութեան գործին մէջ։

Իր նշանաբանն էր և կ'ըսէր թէ Հայ ազգը երկու անհրաժեշտ պէտք ունէր, ազգային դաստիարակութիւն և անհատական զարգացում։ «Մնացեալը դատարկ աղմուկ է» կ'աւելցնէր այն Թուականներուն իսկ երբ աղմուկէ ներքեւ լեցուն ձայներ ալ կ'ելլային երբեմն։

Տրդատ եպսկ.ի անձին մէջ ճիգ մը կ'երեւայ նաև ուսումնասիրողի և քննողի։ Իր հրատարակած Երուսաղէմի Ս. Տեղեաց Նկարագրութեան հատորը և յիշատակարանները, բանասիրական ուսումնասիրութեան տեսակէտով արժէք մը չեն ներկայացներ, բայց ունին մէկ կարեւորութիւն իբրև նիւթ և աղբիւր ուսումնասիրողներու և պատմութեան համար։ Կը հետեւի ուրեմն որ եթէ Տրդատ եպսկ. ունենար ուսման նոր պաշար, իր հմտութիւնէն աւելի մեծ օգուտներ պիտի ձեռք բերէր ազգը։

Սակայն, կարեւոր հարցը այն է որ, Տրդատ եպսկ. Կեսարիոյ առաջնորդութենէն յետոյ ինչո՞ւ չը կոչուեցաւ աւելի կարեւոր և պատասխանատու պաշտօններու գլուխ։ Օրինակի համար ինչո՞ւ չհրաւիրուեցաւ Պոլսոյ պատրիարքութեան, երբ ամէն տեսակ փորձեր և մինչև իսկ ձախող փորձեր տեղի ունեցան այս աթոռը օժտելու համար արժանաւոր պետով մը, որ լեզու մը ունենայ բերնին մէջ ոչ միայն խօսելու Թուրքերէնչ՝ այլ և գիտնայ իր խօսածը և արժեցնէ իր խօսքը, հմուտ ըլլայ երկրին կարգերուն ու օրէնքներուն, և մանաւանդ ճանչցած ըլլայ մարդերը և իրերը այնքան մօտէն և այնքան խոր կերպով։

Ազգերու պատմութեան մէջ կան այսպիսի սխալներ։ Սակայն այս սխալներուն մէջ կայ գաղտնիք մը, զոր պէտք չէ ծածկել։ Տրդատ եպսկ. կրաւորական դերով գործող հոգեւորական մը չէր, իր զօրաւոր անհատականութիւնը՝ որ «դիկտատորութիւն» բառով կ'որակուէր, գլխաւոր արգելքը եղաւ իր բարձրացման։ Այս էր պատճառը որ Զօր. Անդրանիկ անգործութեան մատնուեցաւ Հայաստանի մէջ երբեմն, և Ինճէեան եպսկ. ձեռնթափ եղաւ գործօն ծառայութենէ։ Ժամանակներ կան երբ կը փնտռուին մարդիկ, կամքէ և անհատականութենէ զուրկ, որպէս զի անոր ետև ապաստանին և գործեն ուրիշներ։

Թրքական սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ Պոլսոյ մէջ բացուած էր գործունէութեան այս ասպարէզը։ Զանազան առաջնորդներով ու այլ և այլ անուններով մարմիններ ազդեցութեան պայքար սկսած էին իրարու դէմ, ու ասոնց մէջ Թերևս մէկը միայն իր ծրագրին համապատասխան գտնէր Տրդատ եպսկ.ի գործակցութիւնը, մինչ ուրիշներ, մանաւանդ Հնչակեաններ բացէն պայքար կը մղէին։

Այս պայմաններու մէջ հաճելի գործ մը չէր գործի գլուխ բերել Տրդատ եպսկ.ը որ գտնուած իրարամարտ ալիքներու մէջ, իր կարգին ոյժ մը և ազդեցութիւն մըն էր։ Ու Կեսարիոյ նախկին առաջնորդը նախընտրեց մնալ անպաշտօն, քան թէ ենթարկուիլ ազդեցութիւններու և քմահաճոյքներու, ու քաշուեցաւ իր ծննդավայրին խաղաղ անկիւնը, իրեն ընկեր ունենալով իր ձեռագիրներու քննութիւնը և իր բանասիրական ուսումնասիրութիւնները։

Դժբախտաբար իր յառաջացած տարիքը և վատառողջ վիճակը չօգնեցին օգտակար ըլլալու գոնէ Երուսաղէմի վանքին, ուր պէտք կար կարող և փորձ ձեռքի մը։ Հանգուցեալը մնաց հոն ժամանակ մըն ալ, բայց չկրցաւ հիմնական դարման մը տանիլ վանքին ցաւերուն։ Հոն բարեկարգութեան խնդիրէ առաջ անտեսական խնդիր մը գոյութիւն ունէր, հազարաւոր ոսկի պարտքի տակ կը հեծէր վանքը։ Ղևոնդ Վ. որ իրեն նկատմամբ բարեացակամ աչք չունէր, իրեններով դժուարացուց իր գործունէութիւնը և ուր ուրեմն Տրդատ եպսկ. հեռացաւ վանքէն, ինչպէս հեռացաւ նաև Օրմանեան Ս. գրեթէ միեւնոյն պայմաններու մէջ, հակառակ անոր որ իր մէջ ունէր աւելի մեծ եռանդ և կարողութիւն։

Ստոյգ է որ իր գործունէութեան ասպարէզը կը փակուի 1908էն առաջ, սակայն Տրդատ եպսկ. մէկն է քիչերէն, որոնք արժեցուցած են եկեղեցւոյ և ազգին իրենց ընծայած պատիւը։

Չենք կարծեր և նոյն իսկ չենք հաւատար, որ ժամանակը իրեն նմաններ յառաջ բերէ ասկէ վերջ։ Ասոնք դէմքեր էին, իրենց ժամանակին ծնունդ. խօսքը միայն եկեղեցականութեան չի վերաբերիր, աշխարհական շարքերն ալ անօրացան այն անհատականութիւններէն որոնք ժողովուրդի վարիչ և առաջնորդ ըլլալու յատկութիւններով օժտուած էին։

Ստեփաննոսի, Գէորգի, Վեհապետեանի, Բարթողիմէոսի Տրդատի նման եկեղեցականներ դէմքեր են որոնք երկար տարիներ այս ժողովուրդը անվտանգ և անփոյթ առաջնորդեցին, անոնք մղեցին ազգային զարգացման և անհատական յառաջդիմութեան ասպարէզը։

Տրդատ եպսկ. մէկն էր որ մը մեռնելու սահմանուած։ Այս կէտը չէ որ ցաւ կը պատճառէ մեզ, այլ այն դատարկութիւնը որ հետզհետէ կը տիրէ ազգին մէջ և պակասը փորձ և վարիչ գլուխներու։

Ա. Մ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թիֆլիս.— Ընտրութեանց վերջնական արդիւնքը հասկցուած է ամբողջովին։ [illegible] բացառութեան, Իրաւունքներու Պաշտպան խմբակցութեան թեկնածուները [illegible] կ'ընտրուին։ Ուրեմն, բաց [illegible] մը կը տրուի երկիրը զէնքով ազատողներուն, որպէսզի անոնք վարչական ու ընկերային գործունէութիւն ունենան [illegible]։

Մեր կարծիքով, պէտք է կարեւորութիւն ընծայել ամէն անոնց քննադատութիւններուն, որոնք յառաջիկային համար գոհացուցիչ չեն նկատեր կացութիւնը, երբ աչքի առջև կը բերեն որ այսօրուան ժողովը միեւնոյն ծրագրին և սկզբունքներուն փարած ու միեւնոյն նպատակին ծառայող անդամներէ բաղկացած պիտի ըլլայ։ Պատմութեան մէջ կը տեսնենք թէ զանազան պատճառներով ու ազդակներով կազմուած անընդդիմադիր ժողովներուն վախճանը ի՛նչ եղած է։ Այդքան հեռուները երթալու պէտք չկայ։ Կը բաւէ յետադարձ նայուածք մը ձգել սահմանադրական հինգ-ամեայ տարուան կեանքին վրայ, անդրադառնալու համար թէ միայն Իթթիհատականներէ բաղկացած Երեսփ. Ժողովի մը կազմութիւնը ի՛նչ դժնդակ, խառնակ ու անօրինակ կացութիւն մը առաջ բերած, ու շուտով քայքայուած է։

Այն ատեն ալ կարծուած էր թէ միակ կուսակցութեան մը անդամներէն կազմուած ու ընդդիմադիրներէ զուրկ երեսփ. ժողով մը աշխարհի ամէնէն կանոնաւոր ու լաւ գործ տեսնող ժողովը պիտի ըլլար, և անոր յենող կառավարութիւնն ալ անքանդելի ուժ մը։ Մինչդեռ դէպքերը ատոր հակառակը ապացուցին։ Այդպիսի ժողովներ չափազանց գէր մարդոց կը նմանին։ Այդ գէրերը երեւութապէս հուժկու կազմուածք մը ունին, բայց իրապէս զուրկ են մեծ ուժէ մը։ Մանաւանդ սիրտերնին շատ տկար է։ Անկեղծ ու պատուաւոր ընդդիմադիրներէ զուրկ ժողով մը ամէն բանէ առաջ վստահութիւն ներշնչելէ հեռու է, ու անկէ դուրս՝ տարբեր կերպով խորհող անձեր երբ տեսնեն որ մեծամասնութեան մէջ իրենց գաղափարներուն արձագանգը չեն գտներ, ուրիշ միջոցներու պիտի դիմեն։

Լութֆի Ֆիքրի պէյ պուլկար յեղափոխութեան մասին Թանին խորհրդածութիւնը կը կրկնէ և անկասկած իրաւունք ունի, երբ կը պահանջէ որ Ազգ. Ժողովին մէջ ապահովութեան քանի մը շնչակներ գտնուին։ Սակայն մենք բացառիկ կացութեան մը մէջ կը գտնուինք այսօր։ Անկարելի էր վերահսկութիւն չյայտնել փրկիչներուն նկատմամբ ազգի մը, որուն մասին մահավճիռ արձակուած էր և որ կախաղանի ճամբուն վրայ կը գտնուէր։ Նոյնպէս անկարելի էր չմխիթարուիլ, տեսնելով տիրող կատարեալ միութիւնը ընտրութեանց առթին։

Իսկ Լօզանի բանակցութիւնները կ'երկարաձգուին, ամէնէն լաւատեսներն անգամ զարմանքի մատնելով։ Նորէն հաւանական կը դառնայ որ կարգ մը [illegible] հետեւանքով՝ [illegible] Թափելու ստիպուինք։ Դաշնակիցները պատրուակ կը փնտռեն, Պոլսէն դուրս չելլելու համար։ Հետեւաբար, կացութիւնը լուրջ ու ծանր է։ Ասոր հանդէպ կուրծք պիտի տայ Թրքական կառավարութիւնը։ Երբ խնդիրը նկատի առնենք արտաքին յարաբերութեանց տեսակէտով, այն ատեն կատարեալ միութիւնը անհրաժեշտ կը գտնենք երկու հաւանականութեանց հանդէպ. պատերազմ կամ հաշտութիւն։

Եթէ երբեք Լօզանի բանակցութիւնները երկարաձգուին, ժողովը միաձայնութեամբ պիտի ընդունի որ մեր անկախութիւնը պաշտպանող դաշնագիր մը կնքուի, իսկ միաձոյլ զանգուածի մը պէս պիտի աջակցի կառավարութեան՝ պատերազմ ծագելու պարագային։ Եւրոպացիները պէտք է հասկնան այս կացութիւնը։ Միաձայն ժողովի մը անպատեհութիւնները աւելի կը զգացուին երկրին մէջ։

Մի կարծէք որ իշխանութեան գլուխ գտնուող կառավարութիւնը օրէնքի ու արդարութեան հակառակ պիտի չարժէ ի վնաս ազգին, նկատելով որ իր կուսակիցներէն միայն բաղկացած անքննելի ժողովի մը առջև կը գտնուի։ Աստուած մի արասցէ, այդպիսի ընթացք մը ցաւալի աղէտներ առաջ պիտի բերէ, ինչպէս փորձը տեսնուեցաւ անկէ առաջ։ Ասոր հետեւանքը կ'ըլլան ներքին դժգոհութիւն, երկպառակութիւն, ուժերու նուազում, արտաքին ազդեցութեան փճացում և առիթէն օգտուող թշնամիներու բնաջնջման քաղաքականութիւն Թուրքերուն հանդէպ։ Ժողովին մէջ ընդդիմադիրներու խմբակի մը չգոյութիւնը պատճառ ըլլալու չէ որ սխալ ճամբու մը հետեւինք։ Պէտք է աշխատիլ որ այդ միաբանութեան շնորհիւ երկիրը յառաջդիմէ, ու առաւելագոյն ոյժ մը ներկայացնող ճակատ մը կազմէ պատերազմի և հաշտութեան պարագային, քանի որ մեր թշնամիները մեր վրայ յառած են իրենց աչքերը, սպասելով որ սխալ քայլ մը առնենք։ Կը յուսանք որ ընտրութեանց մէջ ձեռք բերած մեր առաւելագոյն յաջողութիւնը այդպիսի բարերար արդիւնք մը առաջ պիտի բերէ։

ԼՔՈՒԱԾ ԳՈՅՔԵՐԸ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Թանին (Հիւսէին Ճահիտ).— Իզմիրի մեր Թղթակիցին մէկ ուշագրաւ նամակը հրատարակեցինք, որուն համաձայն, լքուած գոյքերու գործերը խառնաշփոթ ու մանուածապատ վիճակի մը մատնուած են։ Թղթակիցը գիտել կու տայ թէ կառավարութիւնը յառաջիկային զբաղում պիտի ունենայ այդ պատճառով։ Լքուած գոյքերու մասին հրամայուած օրէնքները եւս կ'առնուին, սակայն չգործադրուած։ Յետոյ ուրիշ հրամաններ կը տրուին։ Այդ խառնաշփոթ վիճակէն կ'օգտուին կարգ մը մարդիկ։ Հարկաւ, այդ գործերով զբաղող պաշտօնատուն մը կայ, որ հարկ եղած քննութիւնը կը բանայ, եթէ պէտք զգայ։

Սակայն, մեր Թղթակցին ըրած ցուցմունքներուն առթիւ կ'ուզենք հոս ըսել մեր միտքը ինկած կարգ մը բաներ։ Միայն Իզմիրէն չէ որ բողոքներ կ'ըլլան լքուած գոյքերու գործի մասին։ Պոլսոյ մէջ և ուրիշ տեղեր շատ մը բաներ ըսուեցան այդ մասին։ Որքան ալ զեղչենք այդ գանգատներուն մեծ մասը, հասարակաց կէտ մը դարձեալ մեր աչքին կը զարնէ։ Պէտք եղածին պէս լրջօրէն չենք զբաղիր լքուած գոյքերու և գաղթականներու գործերով։ Մինչդեռ, վաղը, հաշտութեան ամէնէն կարեւոր խնդիրներէն մէկը պիտի ձեւացնէ ժողովուրդներու փոխանակութիւնը։

Առաջին խորհրդաժողովին մէջ ստորագրուած պայմանագրութեան մը համաձայն, ժողովուրդներու փոխանակութիւնը շատոնց սկսուած պիտի ըլլար, եթէ երբեք հաշտութիւնը կնքուէր։ Ուրեմն ամէն ինչ պատրաստուած ըլլալու էր այսօր, երբ հարիւր հազարաւոր ժողովուրդ մեր երկիրը գայ։ Դժբախտաբար, այդպէս չէ։

Յոյներու լքուած ինչքերը Յունաստանէն գալիք գաղթականներուն տրուելիք են։ Մեր մօտին մէջ լաւ մը ակնարկենք այդ ճշմարտութիւնը։ Այդ Թուրք գաղթականները իրենց ձգած տուներն, արտերն և ագարակին տեղ սպասուած են հոս տեղ մը գտնել, պատսպարուելու և ցանելու համար. պատրա՞ստ են այդ տեղերը։

Եթէ երբեք լքուած գոյքերը կը նկատուին Յունաստանէն գալիք գաղթականներուն ինչքը, պէտք է իբր աւանդ պահպանել զանոնք, մինչև գաղթականներուն ժամանումը։ Կը զարմանանք որ կարգ մը տեղերու մէջ կը փճացնեն այդ ինչքերը։ Նոյնպէս ամէն միջոցներ ձեռք առնելու է, կանոնաւոր ծրագրի մը համաձայն, այդ գաղթականներու ժամանման և զետեղման մասին։

Մեզի հաւաստեցին թէ կատարեալ կազմակերպութիւն մը եղած է այդ գաղթականներու տեղաւորման համար։ Բայց հին փորձեր անվստահութիւն կը ներշնչեն մեզի։ Ասկէ շատ առաջ ալ ձեռնարկներ կատարուած են այդ մասին, սակայն գաղթականները պէտք եղածին պէս չեն տեղաւորուած։ Իրաւ է որ ներկայ վարչութեան սկզբունքները տարբեր են, բայց ի՛նչ օգուտ որ մարդիկը ու մտայնութիւնները շատ չեն փոխուած։ Ուստի կը վախնանք որ հին սխալներուն մէջ իյնանք։

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

«Իգդամ»ի արտօնատէր Ահմէտ Ճէվտէթ պէյ Լօզանէն գրուած նամակի մը մէջ կը խօսի Տ. Մէլէթիոս Պատրիարքի խնդրի մասին Լօնտոնի Արքեպիսկոպոսին ու Լորտ Նիւթընի յայտնած այն կարծիքին վրայ թէ Անգլիացիները պարպելու չեն Կէլիպոլուն, մինչև որ Թուրքիա փաստեր ընծայէ իր քաղաքակրթութեան մասին։ Յետոյ Ահմէտ Ճէվտէթ պէյ կ'աւելցնէ.—

Լորտ Նիւթըն կ'ուզէ Թուրքիոյ նոր քաղաքականութիւնը տեսնել։ Լա՛ւ, Թո՛ղ անգամ մը հարցնէ ու հասկնայ թէ Հայոց Պատրիարքական Տեղապահ Արսլանեան էֆ. ի՛նչ կերպով կը վարուի պետութեան [illegible] հետ և ի՛նչ տեսակ հեռագրեր կ'ուղղէ։ Արսլանեան էֆ. հաւատարիմ ու անկեղծ անձ մը ըլլալուն, կառավարութեան յարգանքին կ'արժանանայ։ Թուրքիոյ իսլամ և քրիստոնեայ ժողովուրդներուն կրած աղէտներուն պատճառը միշտ եղած է օտար միջամտութիւնը։ Երբ այդ ժողովուրդները իրենք իրենց մնան, ու հանգիստ ձգուին, գիտեն իրարու հետ լաւ վարուիլ։ Իբրև հարազատ հայրենակիցներ, դարերով համերաշխ ապրեցան իրարու հետ։ Երբեք չխորհեցան չարութիւն մը ընել իրարու։ Սակայն երբ գործեց օտար միջամտութիւնը, իսլամ ու ոչ-իսլամ դժբաղդ եղան, ու իրենց տուները, գիւղերը, քաղաքները այրուեցան ու քանդուեցան։ Թէ՛ Անգլիայէ և Թէ Լորտ Նիւթընէն կը խնդրենք որ այլեւս հանգիստ Թողուն այս խեղճ ժողովուրդը, այս խեղճ երկիրը։ Եթէ Թուրքիայէն դուրս վանք մը գտնէ Մէլէթիոսը, բարիք մը ըրած կ'ըլլան այդ մարդուն։ Որքան ալ անխորհուրդ մէկը ըլլայ ան, Թերեւս խղճահարի իր պատճառած աղէտներուն համար։ Կեանքին մէջ բարի գործ մը տեսած կ'ըլլայ ան, եթէ երբեք այսուհետեւ չզբաղի աշխարհային գործերով ու վանքի մը անկիւնը քաշուի, մեղքերը քաւելու համար։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

ՍԻՐԱԶԱՓ ԳՈՐԾԻՔ

Ամերիկացի մը գործիք մը հնարած է որ շնորհիւ իրեն դիմող երիտասարդի մը կրնայ ըսել թէ իր սիրուհին ո՛ր աստիճան կը սիրէ զինք։ Մեքենան բոլոր լեզուները կը խօսի, ինչպէս որ տարբեր ազգութեան պատկանող սիրահար զոյգերու ալ կրնայ գոհացում տալ։ Այս առթիւ և սիրահարներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար եւրոպական Թերթ մը կը յիշէ «Կը սիրեմ քեզի» Թարգմանութիւնը զանազան լեզուներով։

Այսպէս՝ ֆրանսերէն՝ Ժըվուզէմ, գերմաներէն՝ Իխ Լիպէ Տիխ, անգլիերէն՝ Այ Լըվ Եու, անամերէն՝ Թուի Թու Օնկ Պաչամ, Պաղէքերէն՝ Մայթ Զայ Թու, պրըթաներէն՝ Մէճուֆար, քամպոճերէն՝ Բրօմ Նաֆ Սերկյան, չինարէն՝ Ու Օնկայնի, գանտերէն՝ Եքֆ Հօյզեր Աֆեկմ, ղապներէն՝ Նուչա Ամօ Օսպես, յունարէն՝ Սաղաբօ, հավայերէն՝ Նուի Բօհէ Այօ Հանօյէ, հոլանտերէն՝ Իք Գեմինէ Օ, մաճառերէն՝ Էն Օնի Սերեթեմ, հնդկերէն՝ Մէն Թիմ Բուպչար Քարինէ, իտալերէն՝ Վիեա Ամօ, ճապոներէն՝ Վարա Քուզի Վա Անանա Սօֆի Մազօ, լատիներէն՝ Թէ Ամօ, պարսկերէն՝ Շիմարա Տօսթ Տարէմ, լեհերէն՝ Քօխամ Ջի, փորթուգալերէն՝ Օրու Ամօ, ռումաներէն՝ Վէ Եու Գեսեն, ռուսերէն՝ Եա վաս Լիւպլիւ, շուէտերէն՝ Ժաք Թիսեր Օմ էսեր, Թուրքերէն՝ Սիզի Սէվիյօրում։

Այս բոլորը բան մը չեն կրօէնլանտերէնին քով. եթէ օր մը բարեբախտութիւնը կամ դժբախտութիւնը ունենաք Կրօէնլանտիա երթալու և Կրօէնլանտացի Օրիորդի մը սիրահարելու, սորված պիտի ըլլաք ըսելու. Օնի Վիք Կասաերն Տի Լօնօլեր Ֆիրօ Նամօնկար Մի կոնաֆ (կրճատ ըրէ՛)։

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՑՆՈՂ ԴԵՂ ՄԸ

Ամերիկացի Տքթ. Ռիչարտ Հաուզ կ'ըսէ թէ «Սքօբօլամին» դեղը, որ կը գործածուի ծննդաբերութեան ունեցող կիները կէս մը քնացնելու համար, եթէ ոեւէ մէկուն տրուի, անկարող կ'ըլլայ սուտ խօսելու, մինչ ենթակային միւս բոլոր յատկութիւնները անաղարտ կը մնան։

Սէն Քանթէնի բանտին մէջ ոճրագործութեամբ ամբաստանուած բանտարկեալի մը այս դեղէն տրուեցաւ և անոր անմեղութիւնը հաստատուեցաւ։ Մինչդեռ ուրիշ երկու բանտարկեալներ, որոնց վերոյիշեալ դեղէն տրուած էր, ո՛չ միայն իրենց ոճիրները խոստովանեցան, այլ նաև երեւան հանեցին իրենց գործած ուրիշ ոճիրները, որոնց մասին ոեւէ տեղեկութիւն չունէր ոստիկանութիւնը։

Նիւ Եորքի բազմաթիւ մանկագէտներ, որոնց մէջ կը գտնուի նաև տքթ. Քլարէնս Տալթըն կը յայտարարէ թէ «Սքօբօլամին», կէս-մեռելացած վիճակի մը մէջ կը դնէ ենթական, որ իրեն ուղղուած հարցումներուն ճիշդ պատասխաններ կրնայ տալ։

(Փափաքելի էր որ բժիշկները սիրային մեղքերը խոստովանեցնող դեղահատ մը գտնէին, որպէս զի դատաստանական խորհուրդին գործը դիւրանար։)

ԶԳՈՒՇԱՑԻ՛Ր ԻՏԱԼԻԱ

Անգլիացի օդերեւութաբան Ռեյքըլըր, որ եօթը օր կամ եօթը ամիս առաջ կը գուշակէ տեղի ունենալիք երկրաշարժները, հեռաձայնով հետեւեալը կը հաղորդէ իր դիտարանէն։

«Յուլիս 4ին հսկեցէք Իտալիոյ»

(Շար.ը կարդալ չորրորդ էջ)

վրայ, սակայն երկրաշարժ մը տեղի պիտի ունենայ։ Ցրանսայի մէջ ԹԷ-Թե կերպով պիտի զգացուի այս ցնցումը։

Մինչև որ ժողովուրդը վստահ չըլլայ թէ իմ գուշակութիւնս ճիշդ էլ [illegible]

ԱՐՏԱՔՍՈՒՐՈՂ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

[illegible]

ԱՆՍՍՈՎՈՐ ԿԵՆԴԱՆԻ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Իրլանտայի մէջ կառավարութիւնը 15 մեթր [illegible]

«ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԼԻՒՊԸ»

Պերլինի մէջ երկար ատենէ ի վեր կազմուած է «մահուան քլիւպ» անունով ընկերութիւն մը, որուն անդամները կ'անհետացնեն իրենց վերջին Մայիս ամսուան [illegible] կարգերը, վերջին Մայիս ամսուան ընթացքին անոնք կատակուեցան [illegible] Օր մը, «քլիւպ»ին անդամները գինովցուցին զայն եւ մօտակայ անտառ մը տանելով զայն լաւ մը ծեծելէ յետոյ կարեցին անոր գլուխը։ Աւրիկա «քլիւպ»ին առաջին զոհը չէր և հաւանաբար վերջինն ալ չպիտի ըլլար, եթէ անոր գլխաւոր անդամները չձերբակալուէին։

ԿՆԱՆՔԸ ՀՐԱՏ ՄՈԼՈՐԱԿԻՆ ՄԷՋ

Վերջերս տեղեկութիւններ ստացանք Հրատի բնակիչներուն ապրելակերպին մասին։

Այս երջանիկ մահկանացուները միս չեն ուտեր։ Անոնք միմիայն ձուկով կը սնանին եւ խիստ քիչ հաց կ'ուտեն։

Հրատցիները մօտաւորապէս 160 տարի կ'ապրին։ Անոնք ջուրին վրայ են կրնան քալել առանց խեղդուելու։ [illegible]

ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

[illegible]

Ոստիկանութիւնը յաջողած է գտնել Պ. Քէմէնիի ինքնաշարժը, որ կառք կառք եղած է Տրէօ քաղաքին մօտ։ Լուրջ կասկածներ կը ծանրանան երկու ոստրականներու վրայ, որոնք գրօսաշրջիկի դիմակին տակ երկար ատենէ ի վեր կը շրջին այդ շրջաններուն մէջ։

Սինէմա-Բանկալթի

ՆՈՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Չորեքշաբթի 4 Յուլիս 1923

Ցերեկը ժամը $4^{1}/_{2}$ին եւ գիշերը ժամը 10ին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԱՆՆԱ ՔԱՐԷՆԻՆ

Հռչակաւոր գլուխ գործոցը ԹՈԼՍԹՈՅԻ

ՋԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ԵՒ ՅՈՒԶԻՉ ՏՌԱՄ ՉՈՐՍ ՄԵԾ ՄԱՍ

Գօմիք եւ Տեսարան

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՇԱՆԺ ՍԱՆԹՐԱԼ

Փարամէօյ, թղ. Թերա 1126

ԽԹԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՅՈՒԼԻՍ 1923

Գոցուեցաւ ժամը 5ին

Պետական պարտաթուղթեր				
Միաց. Փոխոլիսէ		Օ. Ո.	152	
Բաւմէլի Երկաթուղի		»	11	90
Ներքին Փոխառութ. 5%		»	38	—
Բաժնեթուղթեր				
Անատօլուի Երկաթուղի 60			21	50
Պալիա		»	14	—
Ցօմօնթի Ակիսօն		»	—	—
Ցօմօնթի Ճաւիսանու		»	—	—
Պարտաթուղթեր				
Անատօլու Երկաթուղի	Ա.	Օ. Ո.	31	50
» »	Բ.	»	29	50
» »	Գ.	»	22	50
Ելեկտրականութիւն 5%		»	4	20
Թիւնէլ 5%		»	4	35
Թրամուէյ 5%		»	4	50
Եգպ. Թրէպի Հօնիսէ 1886		»	94	—
» » » 1903		»	66	—
» » » 1911		»	68	—
Թուրօն		»	2	—
Չէք				
Լոնտոն		Ղրուշ	733	—
Ռումանիա 20 Լէյ		»	16	25
Ֆրանսա	Օ. Ո.	Ֆրանք	10	50
Զուիցերիա	»	»	3	56
Յունաստան	»	Տրախմի	—	—
Հոլանտա	»	Ֆլորին	1	60
Միաց. Նահանգ.	»	Սենթ, Տոլար	62	50
Սպանիա		Փեսէթա	—	—
Իտալիա	»	Լիրէ	14	35
Գերմանիա	»	Մարք 100	000	—
Պելճիքա	»	Ֆրանք	12	20
Պուլկարիա			67	—
Դրամներու Ընթացքը				
1 Անգլ. Թղթադրամ		Ղրուշ	730	—
20 Ֆրանս. Ֆրանք		»	196	—
20 Տրախմի (կտրուած)		»	91	50
20 Իտալ. Լիր		»	140	—
20 Մարք		»	փր 9	$^{1}/_{2}$
20 Քուրօն		»	փր 5	—
20 Լէյ		»	17	50
20 Լէվա		»	32	50
20 Տինար		»	40	—
1 Տոլար		»	158	—
1 Օսմ. ոսկի Օսմ. Պանքա		»	285	—
1 Օսմ. ռսկեդրամ		»	678	—
Մէճիտիէ Արծաթ		»	57	—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

3 ՅՈՒԼԻՍ 1923

Փարիզ	77.52	Սթօքոլմ	17.29
Նիւ Եորք	$4.57^{1}/_{2}$	Ժընէվ	25.87
Պրիւքսէլ	91.32	Մատրիտ	32.20
Ամսթէրտամ	$11.69^{7}/_{8}$	Քրսթիա.	27.05
Պերլին	815.000	Քօփէնհակ	26.12
Միլան	$103^{3}/_{4}$	Բրակա	153
Պ. Այրէս	42	Վիէննա	325.000
		Հելս.կֆօր.	$166.^{1}/_{2}$
		Լիզպօն	$2^{5}/_{16}$

ԱՐԾԱԹ

Գոցուած $31^{1}/_{16}$

Բացուած $30^{3}/_{4}$

Ոսկի

(Անգլ. անթել պաշտօնական)

ԾԱԽՈՒ Է

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՊԻՆԷ ՄԸ

Պոլսոյ կողմը երկար տարիներէ ի վեր ծանօթ ատամնաբուժական գաբինէ մը իր բոլոր կազմածներով ծախու է։ Դիմել Վարչութեանս։ 10—3

Մեծ Դաշտապարահանդէս

"ԿԱՎՌՕՇ"Ի 15ԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

✻ ✻ ✻ ԿԱՎՌՕՇ ✻ ✻ ✻

Ղեկավարութեամբ ՊՐՕՖ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ — ՊԱՏՕՒԵԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՕՐԹԱ ՕՅԻՆԻ Պ. ԴՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ Թատերախումբին կողմէ

Յուլիս 15ի կիրակի ցերեկ ԱԼԻՒՆ ՊԱՂԸ

Պէօյիւք Տէրէի օգտաւէտ, գեղատեսիլ և գեղաջուր զբօսավայրը

ՄԵԾ ՏԱՆՏԱՌ — ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ

ԾԱՆՕԹ.— Տօմսերու փոխարժէքը վճարել հաւաքիչ ՊՐ. ՃԳՆԱՒՈՐԵԱՆԻ

ԱՐԵՒ ՕՐԱԹԵՐԹ ԵԳԻՊՏՈՍ

Հասցէ՝ B. P. No. 600

Alexandrie (Egypte)

Արտօնատէր՝ ԱՐԱՄ ԻՆՃԻՃԵԱՆ

Պատ. Տնօրէն՝ ՇԱՒԱՐՇ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Վարչական Տնօրէն՝ ՍԱՐԳԻՍ ԳՕՁՈՒՆԵԱՆ

Տպագր. Մ. ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Ղալաթիա, Թիւնէլի կից, Պիլլուր փողոց Եսկի փօսթա խան

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Կօթերցի (Էրզրում—[illegible]ճան) Հայկանուշ Համբարձումեան կը փնտռէ իր հօրեղբօր որդին Նշան և Սարգիս Համբարձումեան իր տեղեկը Փուլքցի Սա[illegible] և Կարապետ Օղուլլեան։ Իմա[illegible] Խաւեար խան Թիւ 29 Կալ[illegible] Տիար Յ. Աճէմեանի։ 4—1

Բնիկ Մարաշի Շիվիլկի գիւ[illegible] Այրի Տիկին Եղիսաբեթ Մուրատ[illegible] կը փնտռէ իր եղբայրը Պօղոս Ս[illegible] [illegible] որ Ատանայէն Յունաստան [illegible] գացած էր և լուր տանուած նէ [illegible] յիշեալը կը գտնուի Աթէնքի Լավ[illegible] Քամարըզա անուն գիւղի մը մէ[illegible] իմացնել իր քրոջ՝ Պոլիս, Խասգիւղ հայ տարագրելոց կայանը։

.·. Տիկին Աչնան կը փնտռէ [illegible] որդին Կարապետ Աչնանը (որդի [illegible] րան Աչնանի) որ վերջերս Աթէ[illegible] տեղանուած է։ Տեղեկութիւն ունե[illegible] ցողները թող հաճին իմացնել S. [illegible] Astardjian, Astardjian Hau Stam[illegible]boul. 3—1

.·. Տրապիզոնի Նահանգէն [illegible] լատխանէ քաղաքին Զավուր[illegible] գիւղէն Սարգիսի որդիք Յարութիւն և Երուանդ Դաւիթեանները, որո[illegible] այժմ Կիրասոն կը գտնուին, [illegible] փնտռեն իրենց հօրեղբայրը Պօղ[illegible] Դաւիթեանը և կինը Բրաքսինէ [illegible] զաւակը Գասպարն ալ վերջերս Աթ[illegible] [illegible]

ԾԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՏԷՆ

[illegible]

ՔԻՐԱԼԸԳ ԿԱԶԻՆՕ ՎԷ ՏԷՆԻՉ ՀԱՄԱՄԸ

[illegible]

"ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆԸ-ԺԱՄԱՆԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 71 —

ՏԱԽՏԱԿԷ ՄԱՐԴԸ

ԿԱՄ

ԳԱՂՏՆԻՔԻՆ ԲԱՆԱԼԻՆ

Ե. ՄԱՍ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆ

Ա.

Այսպէս, Քուէնթին Լօք շարունակելով իր մենախօսութիւնը, արդէն յաջողած էր բանալ նամակադարանը և մէկիկ մէկիկ աչքէ կ'անցընէր գրութները։

Գրութ մը միայն քիչ մը դժուար կը բացուէր։ Ուստի երիտասարդը քանի մը պարզիւն փորձեր ընելէ վերջ, որոշեց ույժը ի գործ դնել։ Ուստի բանելով գրութին կոճակը, ուժգնապէս դէպ իրեն քաշեց։

Խուլ ու խաղաղ պայթիւն մը և միևնոյն ատեն ծուխի թանձր կոյտ մը դուրս խուժեց նամակադարանէն։

Քուէնթին այս պայթումէն անակնկալի եկաւ։ Արդէն առաջ կենդանով չնչած էր բոցակիզումէն արտադրուած Թանձրաբ կողերը։ Այս բոպ վայրկեանական եղած էր։ Երիտասարդը յեղակարծ գինովութեամբ մը [illegible]

[illegible]

— Օ՜, պաստառակալ մորթերէն մէկը, ո՜չ թէ ձգտուեր, այլ խիստ յանդգնած ըլլալուն համար է, իր բարեկամներէն անցած իր այս յանդգնութեան համար կը քաւէր կեանքը։

— Քերուս մեռած է, գիտել ուստ Սօրո, Բայց նորէն կարելոյն ա[illegible]

[illegible]

— Կարելի է որիշն մահել, եթէ որ ասելի աղմուկ պիտի ըլլայ, ըսաւ Ջէյգ։

— Ո՛չ, պաստառակալ Սօրո սպառնալով։ Իմ յանկարծակի պատսպարան...

զանոց չէ...։ Բայց միջոց մը գտնելու համար մեզ։ Դուք միջոց մը գիտէ՞ք, Մր. Պրայթ։

— Դարման մը մէջ պահենք զայն, աստղերնիս [illegible]

— Պր՛ր..., ձեր բամծին վրայ կը խօսէք, [illegible]

[illegible]

(Տեւ.)